

Наталія ПРИМАКОВА,

директор комунального закладу

«Заклад дошкільної освіти № 58 «Лісова казка»

Чернігівської міської ради

ІНТЕРАКТИВНЕ ЧИТАННЯ КАЗКИ «КОЛОСОК» З ЕЛЕМЕНТАМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна дошкільна освіта орієнтована на формування активної, допитливої, самостійної дитини, здатної ставити запитання та шукати відповіді.

В умовах оновлення змісту освіти зростає роль інтерактивних методів, що поєднують гру, пізнання та емоційний досвід.

Казка традиційно є провідним засобом розвитку дитини та одним із найважливіших засобів її розвитку. Вона формує уяву, мовлення, мислення, емоційну сферу, моральні якості та інтерес до читання.

Проте сучасні діти часто втрачають здатність зосереджено сприймати художній твір. Тож перед педагогами та батьками постає завдання – зробити слухання казки захопливим і бажаним.

Водночас потенціал казки значно розширюється, якщо

поєднувати художній сюжет із дослідницькою діяльністю. Саме таке поєднання реалізується через інтерактивне читання казки з елементами експериментування.

Робота з казкою має стати подією. Тиха музика, затишне місце, приглушене світло допомагають дітям налаштуватися на слухання. Під час читання твору для того, щоб діти з захопленням сприймали зміст, ефективними будуть такі засоби: запитання, загадки, чарівні слова або несподівані предмети.

Ось деякі з них.

Запитання: «Подивись, хто сьогодні прийшов до нас у гості. Він знає дуже цікаву історію...».

Чарівні слова: «Скринько, скринько, не барись, швидко нумо відчинись. Яку книжечку ми сьогодні знайшли...? Чиї вухка виглядають...? Як ти думаєш, яка це казочка...?»

Виразне читання: слово, інтонація, паузи, зміна голосу мають велику виховну силу та роблять казку живою й зрозумілою.

А який художній твір без наочного сприйняття! Ілюстрації, іграшки, ляльки,

Для того, щоб дитина сприймала художній твір не тільки як слухач, а й як можливість зануритися у сюжет, передбачити розвиток подій, обґрунтовувати знання науково, ставлю

проблемні запитання: «Як ти думаєш, що буде далі?»; «Чому герой так учинив?»; «Хто допомагає млину крутитися?».

Поєднання казки з діяльністю дає можливість змінювати статичне положення дитини, активізувати увагу. Ви можете під час читання запропонувати простий дослід, рухавку, дидактичну гру за сюжетом казки тощо.

Після читання запропонуйте завітати до творчої майстерні, де талановиті пальчики та креативні дошкільнята намалюють або зліплять персонажів за сюжетом казки. Обов'язково поцікавтесь у дитини про емоції героїв, співпереживання, власні відчуття.

Дитинство – це унікальний період, його не можна прожити одним днем, відкласти на завтра, тому повертайтеся до улюблених казок.

Повторне слухання знайомих допомагає дитині глибше осмислити зміст і відчутти впевненість.

Які ж теоретичні засади інтерактивного читання з елементами дослідження?

Інтерактивне читання передбачає активну участь дитини у сприйманні тексту: прогнозування подій, відповіді на запитання, виконання завдань, обговорення та практичні дії.

Дослідницька діяльність у дошкільному віці – це природна форма пізнання світу через спостереження, експеримент, порівняння, висновки.

Поєднання цих двох компонентів активізує всі канали сприйняття (слух, зір, дотик, рух); сприяє формуванню причинно-наслідкових зв'язків; підтримує сталий пізнавальний інтерес до навколишнього світу; розвиває вміння спостерігати, порівнювати, робити елементарні висновки; сприяє збагаченню словникового

запасу; вихованню допитливості, самостійності, охайності та бережного ставлення до довкілля.

Дослідно-експериментальна робота в закладі дошкільної освіти має практично-діяльнісний характер, ґрунтується на безпосередньому спостереженні та активній участі дітей під керівництвом педагога.

У нашому закладі для реалізації інтерактивного читання з дітьми різної вікової категорії використовуються українські народні казки «Колосок», «Рукавичка», «Ріпка», «Пан Коцький», що мають чітку логіку подій, повторювану структуру та яскраво виражений моральний зміст.

Казки були адаптовані у формат *StoryLab-book* – це авторський інтерактивний казково-розвивальний посібник,

створений власноруч, в якому художній текст поєднується з творчими завданнями та розглядається як своєрідна лабораторія пізнання.

Посібник побудований за принципом інтерактивного читання, коли дитина не є пасивним слухачем, а стає активним учасником пізнавального процесу книги-лабораторії, де кожна сторінка містить:

- захопливий художній сюжет казки;
- наукове запитання або проблему;
- дослід чи спостереження;
- ігрові вправи, рухавки;
- елементарні наукові пояснення явищ навколишнього світу, адаптовані до вікових можливостей дітей;
- висновок, зрозумілий для дитини.

Практична реалізація: казка «Колосок» у форматі Story Lab-book як приклад інтерактивного читання

Епізод 1. Знайдений колосок

Міні-лабораторія «Живе чи неживе?»

Запрошення дитини до роздумів: колосок живий чи неживий?

Спробуємо разом це з'ясувати як справжні дослідники!

Матеріали: колосок пшениці, камінчик, паличка або іграшка, чистий аркуш паперу.

Висновок: колосок належить до живої природи. У ньому є зернятка – насіння. Із насіння виростає нова рослина. Камінчик та іграшка – неживі, бо вони не ростуть.

Діти розглядають колоски через лупу.

На цій сторінці також відбуваються маленькі відкриття. Маленька енциклопедія казки: «Хто такий півень?», «Чому він співає зранку?», «Навіщо зерну колосок?», «Де росте пшениця?».

Казка розповідає історію, а наука допомагає дізнатися, як усе відбувається насправді.

Епізод 2. Запрошення мишенят до роботи, які тільки граються та відповідають Півнику: «Тільки не я!»

Пропоную маленьким слухачам полинати в лабораторію думок: «Чому півник працює, а мишенята граються?»

Діти доводять гіпотезу: той, хто працює, перший бачить плоди своєї праці. Після роздумів – хвилинка чарівного руху.

Під час читання про похід Півника до млина, діти досліджують склад колоска та роблять маленькі відкриття про різні зернові культури, спостерігають, як зерно перетворюється на борошно, знайомляться як і коли працює млин. Дошкільнята стають маленькими помічниками для Півника, розкриваючи науковий секрет: чому вітряк крутиться від вітру?

Дихальна вправа «Вітрячок» – це можливість дітям уявити роботу млина та погратися.

Кому з дітей не хочеться стати справжніми пекарями: дослідити фізичні властивості борошна, познайомитися з умовною міркою та замісити тісто?

Справжнє казкове здивування для них – це те, що тепло змінює їжу. Подорожуючи сторінками казки, діти вибудовують алгоритм від зернини до хлібини, роблять логічні висновки. Змінюючи один вид діяльності на інший у фіналі казки працюючих дошкільнят чекає чарівна майстерня «Зернятко добрих справ».

Використання інтерактивного читання з елементами дослідницької діяльності забезпечує:

- підвищення мотивації до пізнання;
- розвиток мовлення, мислення, уяви;
- формування первинних STEM-компетентностей;
- виховання поваги до праці та відповідальності.

Діти не лише слухають казку, а проживають її через дію, що значно підвищує рівень засвоєння матеріалу.

Інтерактивне читання казки з елементами дослідницької діяльності є ефективним засобом активізації пізнавальної діяльності дошкільників.

На прикладі казки «Колосок» я презентую авторський підхід до організації освітнього процесу на основі української народної казки «Колосок» у форматі StoryLab-book (казка + наука).

Використання творчого інтерактивного читання як ефективної форми роботи з дитячою книжкою за умови правильної організації та послідовного впровадження методики засвідчує, що поєднання художнього слова та експериментування формує цілісний освітній досвід сучасної дитини, сприяє розвитку пізнавального інтересу, допитливості та позитивного ставлення до літератури.

